

Една твърдичанка в Америка

Преди 83 години една девойка на 19 години напуска родната си Твърдица, за да поеме пътя към чужда страна, като съпруга на Злати Йорданов, родом от Гурково. Той живее много години в Щатите, но си идва в България, за да вземе жена българка от родния си край. Съдбата го среща с девойката Данка Ганчева от Твърдица.

Останала сираче на 3 години, тъй като баща ѝ загива на фронта, а майка ѝ при раждане. Тя, брат ѝ Кольо и сестра ѝ Йовка са отгледани и възпитани с голяма любов от леля им Мария и от баба им Йовка - майка на баща им и сестра на Стефан и Симеон Стойкови (борци за освобождението на България от турско робство). Израснала в едно патриотично семейство, запазила всички морални ценности, обичаи и традиции, тя успява да съхрани всичко родно българско и го предава по-късно на децата и внуците си.

Още от малка много обича да пее и танцува. Когато пораства, по празниците ходи на мегдана, където момите и ергените извиват кръшни хора и се надиграват. Данка винаги надиграва всички. Има такъв случай като двойка: на Петковден след двучасово надиграване заедно с Иван Зинков спечелват най-голяма награда – меден бакър. Ученолюбива и трудолюбива, през свободното си време помага на леля си Мария в гостилницата, където се хранят миньорите - повечето руски емигранти. Изучава от леля си готварското майсторство и точенето на баница, по-късно на това учи децата и внуците си.

Един от внуците ѝ- Николай открива свой ресторант. Той е един от най-добрите готвачи на български ястия - пълнени чушки, сърми, мусака, кебапчета, шопска салата и най-вече българската баница, с която е прочут в целия Питсбърг. Като традиция в ресторанта посреща гостите с парче баница. По време на фестивали се приготвят ястия на всички националности. Българският щанд е украсен с пъстри тъкани черги, карета и покривки, избродирани с българска бродерия, предлагат се традиционните български ястия, приготвяни в клуба под ръководството на Данка Ганчева. Българската храна най-много се харесва на посетителите и най-бързо се разпродава.

Още с пристигането си в Питсбърк тя се свързва с българи и македонци-емигранти. Година след това се учредява българо-македонския клуб „Отец Паисий“. Днес това е най-старата българска организация в Щатите. Данка дейно се включва във всички изяви на клуба. Впечатлява с

прекрасното изпълнение на народни танци и песни. Където е тя, там се чувства българският дух. Създава малка танцова група, в която участват и двете ѝ деца Пенка и Николай. От малки те изпълняват кръшните български и македонски хора и песни. От подръчни материали им ушива национални костюми, украсени с красиви български шевици и синци. Тези малки самодейци изнасят програми на български и американски празници. В групата се включват и деца от други националности. Когато Пенка и Николай завършват образование в Дукенския университет в Питсбърг, стават ръководители на ансамбъл към този университет с българското название „Тамбурица. Николай е професор по фолклор и директор, а Пенка е организационен директор. Кръстница на ансамбъла е майка им. Макар родени в САЩ, двамата говорят много добре български език. Пенка става президент на българо-македонския образователен център и не се разделя с гривната, която носи като подарък от майка ѝ с картата на България и с камъче, отбелязващо мястото на Твърдица. Синът ѝ свири на всички стари български народни инструменти.

Ансамбълът „Тамбурица“ изнася концерти не само в САЩ, но и в Европа. В програмата са включени песни и танци на различни националности. В началото на 70-те год. на миналия век по покана на българското Министерство на културата ансамбълът пристига в България. Като ръководители идват Николай и Пенка, както и професорите Колар и Ковач от същия университет. Първият концерт, който изнасят, е в Твърдица, родното място на Данка. В ансамбъла участва дъщерята на Пенка - Даен и дъщерята на проф. Ковач - Марияна. Групата е сърдечно посрещната от публиката в Твърдица, получава много аплодисменти и цветя. Мария Шейтанова подарява на професора шарена хурка с къделя влачена вълна, която и да днес се съхранява в културния център. В дома на Койчо Шейтанов са посрещнати с национални ястия баница, кебапчета, шишчета, кашкавал, плодове и зеленчуци. Поднесено беше малиново вино, приготвено от домакинът. Веселят се всички до късна нощ, а на сутринта ансамбълът заминава за Бургас, където взема участие във фолклорен фестивал.

След две години, в края на м. юни 1974 г. ансамбълът отново пристига в Твърдица. Този път за концерта в Твърдица пристига и кметът на Питсбърг заедно със съпругата си. Сърдечно са посрещнати от цялото ръководство на града, начело с кмета Неделчо Славов. Има гости от град Сливен. Преди концерта се провежда среща в сградата на общината, на която кметът заявява, неслучайно е тук за концерта.

Споделя, че семейството на Данка е много уважавано и ценено, защото синът и дъщеря ѝ много са допринесли за побратимяването на Питсбърг и София, помагат на много студенти, прекарвали са стабилен мост между българи, македонци и американци. На концерта Данка разказва за живота си. Организирана е вечеря в ресторант „Съветска Молдавия“. За отразяването на това събитие пристига екип от националната телевизия и фолклорна група от Котел.

След вечерята всички се пренасят в двора на Мария Шейтанова. Домакините поднасят оригинални сувенири за гостите – на момичетата – колиета от рогчета на сърни с велурена каишка, а на момчетата - торбички от кожа, в които има кремък, чакмак и прахан. Стойчо, музикант от състава на Козарево, демонстрира на кмета на Питсбърг как в миналото мъжете са си палели цигарите и той остава много впечатлен и заявява, че ще си пази подаръка кат много ценен дар. Кметът от своя страна подарява на Койчо Шейтанов почетна грамота с червена панделка и златен печат, с която го удостоява за почетен гражданин на Питсбърг.

За Данка това завръщане е първото след 30 години. Стои в България цяла година. След това пътува до България през година. Последното ѝ посещение е през 1990 год. Довежда цялото и семейство - дъщеря, зет, син, снаха, внуци и правнуци. В двора на семейство Шейтанови се провежда родова среща. Данка разказва за носталгията по родината, която я съпътствала през годините, както се пее в песента „Моя страна, моя България, при теб ме връща вечно любовта...“

Мима ШЕЙТАНОВА